

Veronika Zakonjšek

Maja Doroteja Prelog

»Kar sem hotela,
je bilo hkrati
tisto, česar
me je bilo strah«



MAJA DOROTEJA PRELOG | AVTOPORTRET

Že ko sem pred leti brala scenarij za film *Cent'anni* (2024), sem vedela, da bo dokumentarni prvenec Maje Doroteje Prelog nekaj posebnega. Med vrsticami se je skrivala čudovita zgodba o premagovanju bolezni, o naravi, svobodi in ljubezni v Dolomitih, kjer Maja in njen partner, Blaž Murn, na Giru d'Italia odpirata novo življenjsko poglavje. A ko sem Majo nato srečala po zaključku snemanja, sem med vrsticami izvedela, da se »nič ni zgodilo tako, kot je bilo mišljeno«. Kaj to pomeni, si nisem znala predstavljati, dokler nisem avgusta sedla v sarajevsko kinodvorano, v kateri je Majin celovečerni prvenec letos odprl dokumentarni tekmovalni program.

Cent'anni je film, ki uhaja besedam. Je ogledalo, iskanje glasu, klic po poglobljenem pogovoru in refleksiji naših odnosov. Je ranljivost, ki na filmu še nikoli ni bila tako surova in iskrena. Je novo poglavje slovenskega (dokumentarnega) filma, ki se ne boji zazreti vase ter pred nami razgrniti globin človeških čustev, kompleksnosti intimnih odnosov in večplastnosti ljudi, s katerimi dihamo, čutimo, švicamo in jočemo. Z Majo sva tako pet let po tistem, ko sem na papirju prvič prebrala *Cent'anni*, k intervjuju sedli na terasi sarajevskega hotela Holiday. Pred nama se je hladila bosanska kava, nad nama pa zbirali oblaki, ki so naznanjali poletno nevihto, medtem ko sva počasi odstirali plasti tega izjemnega filma.

**

Začniva kar na začetku. Kako se je sploh porodila ideja za film, kakršen je Cent'anni?

Ideja za snemanje se je Blažu utrnila kmalu po tistem, ko je imel oktobra 2017 presaditev krvotvornih matičnih celic. Bil je lep majski dan, jedla sva pašto, on pa je sredi kosila odložil vilice in me pogledal: »Maja, a bi posnela film o tem?« Skoraj tako me je vprašal, kot da bi šlo za zaroko (*smeh*). Počutil se je neizmerno »srečnega«, da je prebolel svojo bolezen (akutno levkemijo, op. a.), in želel je navdihniti tudi druge, ki gredo čez podobno težka zdravljenja; jim dati zagon in upanje, da je vredno vztrajati. Seveda sem privolila. V tistem trenutku sva tako pred sabo videla svet, poln priložnosti, ta film pa kot ogromen privilegij in darilo, v katerega se je skondenziralo vse, kar sva pred tem prestala; kot par in vsak posamično. Potem pa so se v procesu predprodukcije in priprav na snemanje začeli pojavljati konkretni organizacijski in finančni problemi.

Do katere točke je bil to »vajin« projekt in kdaj se je organizaciji priključila preostala ekipa?

Od začetka nama je bilo jasno, da bova produkcijo takšnega filmsko-kolesarskega podviga težko speljala sama, zato sva k sodelovanju povabila Roka Bička, ki je bil z nama od samega začetka. Blaž je sicer deloval kot producent najinih kratkih filmov, in ker je v tem primeru sam najbolje poznal specifične koledarske etape, je tudi tokrat splaniral vso koledarsko turo ter pripravil produkcijski načrt snemanja: naštudiral je vse etape, transferje, vso opremo za snemanje, od avtov do kamere. Tudi o tem, kakšna bo slika, sva se pogovarjala, še preden se je projektu kot direktor fotografije pridružil Lev Predan Kowarski. Odločila sva se, da želiva kinematično sliko, zato nisva uporabila *zooma*, temveč *prime* leče, ki bi fotografiji dale neko patino. Ko se nam je dober mesec pred začetkom pridružil Lev, pa smo ta koncept še izpopolnili. Sprva je bilo sicer mišljeno, da bi bila na kameri samo jaz, a sem hitro ugotovila, da bi bilo to zame preveč.

Kako se je prvotni koncept filma razlikoval od tega, kar se je nato realiziralo v teku snemanja?

Predvsem ni bilo mišljeno, da si z Blažem na tak način predajava kamero. Ko smo prijavljali scenarij, sva imela postavljeno strukturo filma, ki je predvidevala, da Blaž na začetku korak za korakom pove, kako je potekalo zdravljenje, nato pa se v nekem trenutku v zgodbi pojavim tudi jaz – in od te točke dalje skupaj snemava film. Ta je bil prvotno tudi veliko bolj usmerjen v naravo ... A če sem čisto iskrena, sem imela že takrat problem, ker sem čutila, da je to predvsem Blaževa zgodba. Nisem vedela, kako vanjo vključiti tudi sebe. Že od samega začetka sem bila na nek način precej izgubljena, saj je bilo vse skupaj tudi relativno blizu travmatični izkušnji njegove bolezni. K projektu sem pristopala zelo boječe, kar je seveda postalo očitno takoj, ko smo šli na pot.

Tudi režije sem se lotevala previdno in neodločno. Za naju, ki sva obdobje Blaževe bolezni preživela zelo izolirano od zunanje-ga sveta, je bilo to, da sva se nenadoma znašla na poti z ekipo še sedmih sodelavcev, precejšen šok. Najin izolacijski mehurček je počil, to pa se je izkazalo za katalizator vsega, kar je nato postopoma privrelo na dan. Blaž je navsezadnje karakter, ki čustev ne drži v sebi, kot to počnem jaz, temveč jih sproti bruha ven. Že na poti nama je bilo zato jasno, da to ni oziroma ne bo film, ki sva ga želela posneti. Če bi bila to fikcija in bi mi nekdo pokazal te prizore, bi mi bilo seveda super; kako močne scene, kakšne emocije! A v tem primeru je šlo za moje osebno življenje. Čustveno sem bila popolna razvalina in še danes ne vem povsem, kaj me je gnalo naprej. Do neke mere zagotovo Blaž, ki je trmast in vztrajen, tako da nikoli ni bilo vprašanje, ali bo turo prekolesaril do konca. A v postprodukciji me je nato čakalo veliko premisleka, kako naprej. Tako s filmom kot z najinim življenjem. Imeli smo 28 snemalnih dni za 14 koledarskih etap. Z Blažem sva imela dogovor, da je to vse, kar bova posnela; da bo film odraz tega, kar bomo dobili na terenu. A opremo sva imela pri sebi že dosti prej, tako da sva doma delala neke vrste testna snemanja. Producent Rok Biček je predlagal, da se čim več snemava, da se navadiva prisotnosti kamere in se sprostiva pred njo. Nikoli ni bilo mišljeno, da se ti posnetki nato uporabijo v montaži, a so nam na koncu prišli zelo prav.

V filmu kar nekajkrat zaznamo tvoj dvom, ko z Blažem preverjaš, ali je res pripravljen na takšen podvig. Kot da bi podzavestno čutila, da sta na krhkih temeljih; da je bolezen sicer fizično premagal, a je mentalno še vedno ni povsem predelal.

Res sem čutila, da Blaž ni mentalno pripravljen. Pa tudi sama verjetno nisem bila, ampak tega nisem znala ubesediti, sploh ker je bil on tako zelo prepričan, da moramo to narediti zdaj, ko še nista pretekli dve leti od presaditve krvotvornih matičnih celic. To je dodalo težo njegovemu koledarskemu podvigu, ki je bil tako še bolj neverjeten, hkrati pa tudi bolj tvegán. A če pogledam nazaj, je prav, da je to naredil. Eden od koproducentov je že takrat predlagal, naj snemanje raje za eno leto prestavimo; naj gremo spomladi, da ujamemo še simboliko prebujanja narave, ki bo bolj pasala k zgodbi. Ampak spomladi je v Dolomitih še sneg!

Kako pa ste bili pripravljeni za primer, če bi se Blažovo zdravljenje nenadoma poslabšalo? Svojemu zdravniku navsezadnje ni povedal, na kakšen fizični napor se pripravlja ...

Eden najinih začetnih nesporazumov je bil prav ta, da Blaž svojemu zdravniku ni hotel povedati, kaj namerava, čeprav sem ga večkrat prosila. Seveda zato, ker me je skrbelo zanj, pa tudi ker sem želela to interakcijo posneti. A Blaž je rekel, da ne, in jaz sem to spoštovala. Glavnemu zdravniku na hematološkem oddelku,

Samu Zveru, tako nikoli ni zaupal svojega načrta, ga je pa zato kasneje njegovim asistentom, ki so rekli: »Dobro, če bo karkoli narobe, veš, kje nas najdeš.« S producentom sva poskrbela, da smo imeli za Blaža urejeno celotno zavarovanje, tako da bi, če bi se kaj zgodilo, po nas prišel tudi helikopter. Z nami na poti pa smo imeli tudi zdravstvenega tehnika, obenem voznika kaskaderja, ki je imel pod sedežem našega fiata 500 defibrilator. Če bi se nekje v Italiji, sredi ničesar, zgodilo karkoli nepričakovanega, smo imeli ob sebi osebo, ki je znala nuditi prvo pomoč.

V filmu pokažeš vse, kar v njem navadno ostane skrito: ne le osebnih prepirov, ampak tudi logistične težave snemanja. Kamera iz roke, avto, ki Blaža na kolesu ne dohaja, časovni zaostranki in zamujanje sončnih zahodov ... tura ni samo Blaževa, ampak tudi vaša; vsi skupaj švicate. | Vsem, ki smo šli na to potovanje, je pot nastavila neke vrste ogledalo. Za vse je bilo čustveno naporno, ker je šel vsak od nas čez neke svoje gore, prelaze in situacije. Hkrati pa so vsi postali tudi zelo vpleteni v najino zgodbo. Drugače niti ne moreš, ko toliko časa vsak dan preživiš skupaj. Z Blažem sva bila na nasprotnih bregovih, in potem nekomu potojiš ... Hitro sta se tako vzpostavila dva »tabora«, kjer je en del ekipe bolj potegnil z mano, drugi pa z Blažem (*smeh*). Naporno je bilo in vsi smo med snemanjem shujšali vsaj za pet kilogramov, čeprav smo imeli v ekipi kuharja. Lokalca, Italijana, kar je bila dodatna prednost, saj je govoril italijansko in se je lahko z domačini kaj zmenil; poleg tega pa je seveda dobro kuhal.

Si bila na snemanju torej edina ženska med samimi moškimi? | Kot asistentka režije je bila z nami tudi Yulia Roschina, kar se je zame na koncu izkazalo za zelo pomembno. Da se nam pridruži, je bil pravzaprav producentov predlog – nekako je predvidel, da bi bilo dobro, če imamo v ekipi vsaj še kakšno žensko. In res mi je pomagala; že z nekimi sprotnimi pogovori. Nato pa smo končno prišli do prizora pod oljkami, v Kalabriji, kjer je Blaž nekaj let prej kolapsiral zaradi bolezni. Kot vsak večer smo imeli ogled posnetega materiala, v katerem se Blaž spet razburja. In jaz posnetkov v nekem trenutku nisem več mogla gledati. Leva sem prosila, naj ugasne monitor, v tistem pa mi je Yulia rekla, da ne ve točno, zakaj, kakor tudi ne, če mi bo to za film koristilo, ampak da z mano že ves čas želi narediti intervju – in da je zdaj napočil ta trenutek. Z Levom smo se tako odpeljali v mestece Cleto, kjer me je začela spraševati o mojem odnosu z očetom, o izkušnji moje prve ljubezni ... In šele skozi ta pogovor sem se prvič spomnila, da sem imela tudi sama v otroštvu zdravstvene težave. V tem intervjuju je nato Uroš (Maksimović, op. a.) v montaži prepoznal nek biserček; veliko informacij o mojem ozadju, na primer povezavo med Blaževo izkušnjo in tem, da sem bila tudi sama v otroštvu veliko po bolnišnicah.

Film sta najprej montirali z Olgo Michalik. | Z Olgo sva skupaj delali v časovnem obdobju dveh let. Ravno dober mesec sva bili v montaži, ko je udaril covid, in čeprav sva bili na začetku precej previdni, sva kmalu videli, da imava zdaj res čas v miru narediti film. Skupaj sva šli čez ves material in se ogromno pogovarjali. Olga je izjemno inteligentna in empatična ženska in sama se še nikoli prej nisem z nikomer na tak način pogovarjala o sebi in o svoji zvezi. Ogromno mi je pomagala in mi stala ob strani, kljub temu da smo imeli omejena finančna sredstva in da včasih res ni bilo enostavno. Na začetku sva iz tega tako celo poskusili narediti zmagovalni film! Ampak sva seveda hitro ugotovili, da to ne gre. Navsezadnje me je že takoj, ko je prvič pogledala ves material, poklicala po telefonu in vprašala: »A sta vidva še skupaj?« (*smeh*) To je film o razhodu. V tem obdobju sva se udeleževali tudi veliko delavnic, kot je *Women Doc Accelerator*, kar mi je omogočilo tudi priložnost *pitcha* v Cannesu in *Docu Rough Cut* butika v Sarajevu, na katerem smo leta 2021 prejeli glavno nagrado. Ampak po dveh letih montaže sama nisem več imela distance in prave perspektive, bila sem popolnoma čustveno izžeta, tako da tudi z Olgo nisva več vedeli, kako naprej.

Na kateri točki si se zavedla, da potrebuješ drug, svež pogled na film, in k sodelovanju povabila Uroša Maksimovića? | Leta 2021 sem na sarajevskem festivalu po naključju srečala Marijo Zidar, ki je tam predstavljala svoj film *Odpuščanje* (2021). Poslala sem ji takratno verzijo montaže in v zgodbi je prepoznala potencial. Ker sem bila sama na tisti točki že povsem brez energije in idej, kako naprej, mi je pomagala na novo zgraditi vizijo projekta. Do ključnega premika je tako prišlo, ko smo film z Rokom in Marijo prijavljali na Eurimages, kjer se je projekt znova rodil, sama pa sem takrat končno dobila nov zagon in motivacijo, da iz posnetkov naredim nekaj, kar mi bo všeč in s čimer bom pomirjena. Ne znam točno povedati, zakaj, ampak čutila sem, da montaža, ki sva jo naredili z Olgo in za katero sva bili v Sarajevu nagrajeni, ni bila tisto, kar sem želela povedati. Paradoks je seveda, da je bilo to, kar sem hotela, hkrati tisto, česar me je bilo strah (*smeh*). Vedela sem, da je material dober, ampak najbolj močnih scen, ki so zdaj v končni montaži filma, v tisti verziji ni bilo. Esenca vsega je bila prisotna, a na drugačen, precej omiljen način.

Marija je tako k projektu pripeljala Uroša Maksimovića, s katerim je sodelovala tudi pri svojem filmu, z njim pa sva nato ogromno časa preživela v montaži in tam pogledala ves material – tudi tistega, ki ga z Olgo nisva pogledali v celoti. Material, ki je nastajal pred začetkom gira; domača testna snemanja in arhivske posnetke. Takoj sva se dobro ujela, saj sva si karakterno podobna, isti letnik rojstva, in tudi on ve, kako je živeti v dolgoletni partnerski zvezi. Tako mi nikakor ni bilo težko projekta

začeti znova, še vedno pa mi ni bilo enostavno imeti distance in končne presoje. Imela sem precej slabo idejo o tem, kaj hočem, in nisem znala zares prevzeti volana, zato vem, da v montaži z mano ni bilo enostavno delati. Če voznik ne ve povsem, kam bi šel, je težko biti njegov sopotnik ... A ljudje smo ena taka empatična bitja in tako sem preko Marije in Uroša počasi le dobila zaupanje, da imamo pred sabo nekaj, zaradi česar je vredno vztrajati. Da gre za zgodbo, vredno filma.

Uroševa baza je sicer v Beogradu. Je montaža potekala na daljavo? | Uroš je najprej prišel za dva meseca v Ljubljano, kjer sva naredila grobi rez in šla s tem nato za tri mesece montirat v Beograd. Moram reči, da je bilo meni veliko lažje, ker sem bila tam sama; zamenjala sem okolje in dobila malo prostora, da se nisem vsak dan vračala domov k Blažu. Ker mi je bilo izjemno težko v montaži vsak dan gledati ta material in se pogovarjati o neki pretekli verziji naju, nato pa vračati domov in biti v sedanjosti, z današnjim Blažem in Majo. Tudi za Blaža to obdobje ni bilo enostavno, ker sem bila na trenutke precejšnja čustvena razvalina. Uroš in Marija sta me zato na tej točki povabila, da začnem čim več razmišljati o sebi: kdo sploh je Maja in kaj si želi, ne le kot režiserka, ampak tudi kot ženska in Blaževa partnerica. Na tej točki sem sama sebi začela razlagati svojo zgodbo, z Marijo pa sva nato ogromno časa posvetili dramaturgiji mojega glasu v zunanjosti polja. Brez nje bi se res težko prebila čez vse to; skupaj z Urošem, ki je v montaži postal moj sotrp in v tem procesu (*smeh*). Tako smo na koncu uspeli postaviti strukturo, v kateri je postala pomembna najina predzgodba. Da se gledalec najprej seznani s tem, kdo midva sploh sva, preden se z nama odpelje na potovanje. Da gre na nek način čez vse, čez kar grem v filmu tudi jaz – in se na koncu z mano znajde na najlepšem mestu na svetu, povsem izgubljen.

Torej so šele na tej točki v zgodbo vstopili tudi arhivski posnetki? | Arhivske posnetke sem imela že ves čas spravljene v neki mapi. A tega materiala ni bilo veliko – v neki kritiki filma sem kasneje prebrala, da sem z vsem tem arhivom razpolagala, ker sem YouTube generacija, kar res ne drži (*smeh*). Ta obstaja šele od leta 2007! Posnetek, ki se pojavi na samem začetku filma, kjer je moja sestra še dojenček, je tako praktično edini iz mojega otroštva in je moji mami slučajno prišel v roke, preden sem se odpravila v zaključek montaže. Večino arhivskih posnetkov smo se tako odločili vključiti v predzgodbo, vmes pa so se nato znašli tudi povsem naključni ali namerni posnetki. Dostikrat kakšno stvar, ki me fascinira, spontano posnamem s telefonom – in tako je nastal tudi posnetek na glavo obrnjenega balona v obliki srčka, ki sem ga nekoč zagledala skozi okno najinega stanovanja. Prav tako nikoli nisem nameravala snemati v bolnišnici; med

Blaževim zdravljenjem so nastali vsega skupaj trije posnetki. Nekaj malega sem zato naknadno dosnela v času covida, ko sem šla z masko v UKC na stranišče in se posnela v odsevu ogledala, v dvigalu in na hodnikih. Takrat mi je tudi Lev priskočil na pomoč, da sva poustvarila nekaj telefonskih posnetkov.

Film se odpre s črnino in tvojo naracijo zunaj polja – nato se pojaviš ti, s kamero v roki, v odsevu ogledala. Kdaj in kako si ugotovila, da moraš film začeti s pogledom nase? Da bo zgodba bolj tvoja kot Blaževa? | Dolgo sem se izogibala temu, da bi bila to moja zgodba. Počutila sem se kot nek vsiljivec, predvsem pa sem se počutila krivo, da iz filma, ki naj bi bil Blažev sveti gral, zdaj delam to surovo razgaljenje razpok v najini zvezi. Še posebej pa sem se želela izogniti svoji naraciji v *offu*. Morala sem čez faze razvoja in se šele postopno sprijazniti z dejstvom, da je to film o meni. Morala sem najti svoj glas, da sem sploh lahko povedala svojo zgodbo, ob čemer mi je pri pisanju naracije zelo pomagala Marija, ki je z mano presedela cele ure in ob meni pilila stavke. A občutek krivde je bil prisoten ves čas, sploh se ga nisem mogla znebiti. Ne med snemanjem ne med ali na koncu montaže. Nenehno sem se spraševala, če delam prav, in kaj bo rekel Blaž ... Strah me je bilo, zato sem imela velike boje sama s seboj. Posledično pa sem se tudi kot režiserka počutila povsem nesposobno. Ampak mislim, da takšen trenutek kot režiser kdaj pač doživiš, sploh ko si osebno tako močno vpet v projekt. S tehničnega vidika mi recimo nikoli ni bilo težko kamere obrniti vase in se posneti. Bistveno težje pa mi je bilo prevzeti mikrofona in povedati, da je to pravzaprav moja zgodba. Pri naraciji so mi bili sicer v veliko oporo moji dnevniki iz časa Blaževga zdravljenja, ki so mi služili za orientacijo. V dialogu z njimi sem se nato pogosto prepustila toku misli in se začela snemati, kadar se mi je utrnula kakšna misel. Kar sem s filmom pravzaprav želela doseči, je bilo to, da bi bila oba lika predstavljena večplastno. Da bi bilo razvidno, da noben od naju ni zgolj dober ali slab – ampak sva oba malo obojega. In ko sem po prvih odzivih na montažo videla, da je ta učinek dosežen, mi je bilo dosti lažje nadaljevati. Še vedno sicer čutim sram in nelagodje, ko ljudje gledajo film – ko se zavem, da je najina zasebnost postala javna. A hkrati vem, da ti občutki niso zares pomembni. Vse nas je kdaj sram in vsi se kdaj počutimo nelagodno, a čeprav z ljudmi vedno težko podelimo te trenutke, nas prav ti vselej najgloblje povežejo. Tukaj sem tako našla svojo moč – v ranljivosti.

Kako pa si se sama spopadala z vsemi vzponi in padci v ozadju snemanja? | Sama sem imela problem s tem, da nisem vedela, koga bo sploh zanimala tako zelo specifična zgodba. Ni se mi zdela dovolj univerzalna in strah me je bilo, da bova obsojana. Zato sem se v montaži res potrudila, da oba prideva čim

bolj kompleksno do izraza. Še zdaj ne vem povsem kako sploh predstaviti ta film ... ker z njim prvotno sploh nisem hotela osvetliti tega, kar na koncu osvetlujem. A bolj ko sem delala film, bolj je tudi film delal mene. In paradoksalno, bolj ko sem bila jaz kot oseba izgubljena, bolj je film postajal celosten in prizemljen.

Je šlo za nekakšen terapevtski proces? | Absolutno. Čeprav mi je to neprijetno reči na glas, ker vem, da gre za film, narejen z javnimi sredstvi.

Čeprav imamo vsi prepire, kakršne vidimo med vama z Blažem, gre navadno za trenutke, ki jih hitro pozabimo in pometemo pod preprogo. Nismo se navajeni videti v taki luči – biti soočeni sami s sabo, ko »pademo ven«. | Ko sem se sama zagledala v prizoru, kjer Blaž obrne kamero in se prvič zdere name, sem se najprej ustrašila, da bi ljudje v tem, da sem se na tak način vključila v film, videli nekaj prevzetnega. Šele naknadno sem ugotovila, da je to pravzaprav moj resen problem, da ne znam postavljati meja. Niti svojemu najljubšemu, najbližjemu človeku, zaradi česar dopuščam, da gre cel stampedo njegovih izbruhov kar skozi mene. Zato sem vesela, da sem uspela premagati ta dvom in dala pred kamero tudi sebe. Ter se naučila povedati, kaj si želim in česa ne; s čim sem OK in s čim ne. Le na tak način ima lahko tudi Blaž možnost, da se odzove. Ker ne more vedeti, kako se počutim, dokler mu tega ne povem; dokler ne ubesedim svojih pričakovanj in želja.

Ti je bilo katerega od prizorov v film še posebej težko vključiti? | Z zadnjo sceno, v kateri se zjočem in ekipo prosim, če mi lahko kdo pomaga, se mi je bilo zelo težko sprijazniti. Ta moment mi je bil res *cringe*, ker sem v njem tako zelo ranljiva. A sem se hkrati zavedala, da gre za močan prizor, ki me ne naredi šibke. Gre enostavno za uresničitev mojega največjega strahu, da bi ostala sama. Takrat sem se res počutila povsem nemočno in nisem več vedela, kaj še lahko naredim, da bi me on slišal ali da bi znala sama naprej. Zato sem samo pomahala Levu in se izpovedala ... Ko je film videla kolegica, je komentirala, da odlično pokaže vse, kar je narobe s patriarhatom. Na eni strani sem jaz, skrbnica, ki se neprestano prilagaja in je vedno na razpolago; in na drugi Blaž, ki premaguje fizične ovire in sledi svojim željam. Generacija Z je danes dosti bolj ozaveščena o svojih čustvih, razvoju identitete, komunikacijskih veščinah ... Midva sva se vsega tega morala šele naučiti. A ko sva enkrat o tem spregovorila in stvari razčistila, je bilo marsikaj takoj lažje.

Kako pa so film sprejeli tvoji najbližji? Res poveš ogromno intimnih stvari o sebi, od tega, da si imela splav, do tega, da je

Blaž po zdravljenju neploden. Kar sta temi, ki jih slovenski film do zdaj še ni zares odprl. | Staršem mi filma ni bilo težko pokazati, ker poznata mojo zgodbo in vse najine probleme, tako da ni bilo nobene skrivnosti, ki bi se razkrila. Tudi Blaževa mati je film videla in bila navdušena nad njegovo iskrenostjo, čeprav ji ga ni bilo enostavno gledati. Edino Blažev oče ne želi podoživljati, kako je bil soočen z dejstvom, da bo izgubil sina. Nasploh sva od vseh prijateljev in družine dobila ogromno potrditve, ljubezni in podpore, kar je precej olajšalo situacijo, ko sva morala s filmom stopiti v polje javnega. Z vseh strani tako čutim predvsem veliko podporo. Ker kolikor je meni ta film nastavil ogledalo, po odzivih občinstva opažam, da se tudi oni prepoznajo v tem odsevu. In sem neizmerno vesela, da lahko tako zelo intimna in specifična zgodba z ljudmi rezonira na tako univerzalen način.

Blaž je po sarajevski premieri rekel, da je film videl zgolj enkrat, saj ne gre za nekaj, kar bi mu bilo prijetno gledati. Nihče se noče videti v tej situaciji, ko se mentalno zlomi, ko ga preplavi bes, ko izreče stvari, ki jih sicer ne bi. Vseeno ti je prepustil popolno svobodo, da poveš vajino zgodbo. | Zelo sem hvaležna in ponosna, da mi je pustil prostor, da sledim svoji viziji, tudi v primeru arhivskih posnetkov, glede katerih je imel največji zadržek. Ampak sem ga prepričala, da so pomembni za zgodbo, tudi če midva izpadeva kot debila (*smeh*). Tukaj je imel sicer bolj estetske razloge, zakaj v filmu ni želel arhiva, v katerem so mestoma tudi posnetki na telefon ..., medtem ko glede vsega ostalega nikoli ni bilo dileme. Od nekdaj je bil človek, ki verjame, da če imaš »jajca«, da se pred celo ekipo zdereš na svojo partnerico, potem moraš biti tudi dovolj pogumen, da pustiš, da je to na koncu v filmu.

Se zdaj, ko pogledaš nazaj, s tem filmom počutiš opolnomočeno? | Film naju je z Blažem na nek način oddaljil in nato spet pripeljal skupaj. V smislu priložnosti, da se zares poglobiva in si odgovoriva na vprašanje: »Ali si še želiva ostati skupaj?« In če ja – kako od te točke dalje graditi odnos? Šlo je za en tak katapult, ki te izstrelji, ko si enkrat tako zelo na tleh, da ne moreš iti več nikamor globlje, ampak samo še nazaj gor. A kolikor je film iskren in resničen, je hkrati to tudi zgolj en del naju, v nekem specifičnem časovnem obdobju. To sem si morala v montaži večkrat ponoviti: da je vseeno, kaj si ljudje mislijo o naju, saj je pomembno predvsem to, kako jih film nagovori. Dolgo nisem znala ločiti med najinim zasebnim življenjem in filmom. Seveda se to dvoje povezuje, a že zaradi lastnega duševnega zdravja sem ju morala nekako ločiti. Ko pogledam nazaj, me je prav to v montaži najbolj paraliziralo. Vse skupaj se je spletko v eno tako kepo, da sem imela občutek, kot da grem na terapijo z vsem občinstvom.